

Vesa Oittinen

”Kuka ajattelee abstraktisti?”

- Kommentti suomennokseen

”Kuka ajattelee abstraktisti?” (Wer denkt abstract?) on niitä Hegelin tekstejä, joiden syntyhistoriasta ei tiedetä juuri mitään. Hegelin jäämistöstä löydetty, kahdelle folioarkille kirjoitettu esitelmä julkaistiin 1835

filosofin postuumien koottujen teosten, ns. *Vereinsausgaben*, ”sekalaisia kirjoituksia” sisältäneessä 17. osassa ilman tarkempaa kirjoittamisajankohdan määrittelyä. Karl Rosenkranz oletti 1844 ilmestyneessä perustavassa Hegel-elämäkerrassaan, että teksti olisi kirjoitettu Hegelin elämän loppuaikoina, jolloin hän oli professorina Berliinissä; tähän viittasi Rosenkranzin mielestä kirjoituksen alkuosan opettava, ”professorimainen” sävy. Rosenkranzia seuraten ”Kuka ajattelee abstraktisti?” on tämän

jälkeen useimmiten julkaistu filosofin myöhäistekstien joukossa, näin esimerkiksi Hermann Glocknerin toimittamassa Hegelin koottujen ns. *Jubiläumsausgabessa*, jossa se sijoitettiin Berliinin kauden kirjoituksia sisältävään niteeseen 20. Samaa ajoitusta on noudatettu monissa käännöseditioneissa.

1960-luvulla Heinz Kimmerle kuitenkin saattoi osoittaa, lähtemällä Hegelin tekstissään mainitsemaasta kirjoituskilpailusta sekä tukeutumalla varmemmaksi vakuudeksi

vielä tekstin tilastolliseen analyysiin, että ”Kuka ajattelee abstraktisti?” on laadittu paljon aikaisemmin. Todennäköisin ajankohta on vuoden 1807 alkupuoli, joka tapauksessa sen jälkeen kun Tübingenissä Cottan kustannuksella ilmestynvä *Morgenblatt für gebildete Stände* oli tammikuun numerossaan kyseisenä vuonna julkistanut kirjoituskilpailun parhaasta satiirisesta artikkelista. Hegel muutti maaliskuussa 1807 Jenasta Bambergiin toimittamaan *Bamberger Zeitungia*, mutta tähän

”omaan” lehteensä hän tuskin on tekstiä tarkoittanut. Sen sisältö ja tyyli viittaavat siihen, että kyseessä on jonkin seurapiirin illanvietossa ja nimenomaan naispuoliselle yleisölle pidetty esitelmä. *Bamberger Zeitungin* toimittajana Hegel näyttääkin uudella asuinpaikkakunnallaan päässeensä melko pian sisään sikäläisiin seurapiireihin, ja tuntuu luontevalta ajatella että jo silloin varsin tunnetulta filosofilta on toivottu kontribuutiota, jossa hän esittäisi ajatuksiaan ”salonkikelpoisessa” muodossa.

Suomennos on alun perin ilmentynyt liitteenä Mihail Ovsjannikovin elämäkerrassa *Hegel* (Kansankulttuuri, Helsinki 1984); tässä sitä on tarkistettu ja verrattu uusimpaan kriittiseen, Manfred Baumin ja Kurt Rainer Meistin toimittamaan alkutekstin editioon (G. W. F. Hegel. *Gesammelte Werke*, Bd. 5; F. Meiner Verlag, Hamburg 1998, s.381-387).